

Indrukwekkend clubhuis voor het nieuwe werken

Het nieuwe AFAS Experience Center in Leusden meet ruim 44.000 m2. Toch is slechts een vijfde deel bestemd voor kantoren, de rest is voor ontspanning, ontmoeting en inspiratie. Zo geeft AFAS vorm aan zijn overtuiging dat werken meer inhoudt dan enkel produceren. Claessens Erdmann tekende voor het interieur.

AFAS is het succesverhaal van een softwarebedrijf dat binnen enkele decennia uitgroeide tot een onderneming met ruim vijfhonderd medewerkers. Het sponsort theaters en doet wereldwijd ontwikkelingswerk. De oprichters Piet Mars en

Ton van der Veldt – inmiddels opgevolgd door hun zonen Arnold en Bas – dachten nog actief mee over het nieuwe hoofdkantoor. Daarin gaven zij hun visie op het nieuwe werken vorm, puttend uit hun rijke ervaring. In 2011 kocht

TEKST **Peter van Kester**
 FOTOGRAFIE **Claessens Erdmann**

Opdrachtgever **AFAS**
 Architecten **Steeff van der Veldt, JUST Architects**
 Interieurarchitectuur **Claessens Erdmann Interieurarchitect; Freek Claessens, Lieke Genten, Rita Martins, Floortje Broek, Esther Barten, Rob Erdmann**
 Tuinontwerp **Bart Hoes Groene Architectuur, Copijn, Van der Spek**
 Interieurbouw **DSN workspace solutions, Peters Interieurbouw**
 Losse meubelen **DSN workspace solutions (Satelliet, Casala, Brunner, Haworth, Leolux, Hutten, Febru)**
 Gordijnen atrium, wandbekleding, meubelstoffen **Vescom**
 Gordijnen, jaloezieën, vloerbedekking **Marcus Interieur, LevTec, Leox, Luxaflex**
 Verlichting **Dutch Light Pro**
 Viltlamellen plafonds **Inteco**
 Bewegwijzering **Kramer A/D Zaan**
 Interieurbeplanting **Donker Design**
 Systeemwanden **Plan Effect**
 Koepel theater **Octatube**
 Trappen **EeStairs**
 Bouwtechniek **Pieters Bouwtechniek, HOMY technische installaties, Heuvelman Sound & Vision, Muller afbouwgroep, Rikkert afbouwgroep**
 Staalconstructie **Buiting Staalbouw**
 Glazen daken **Kingspan Light & Air**
 Maatwerk horecakeukens **QBTEC**
 Aannemer **Dura Vermeer**
 Oppervlak **44.500 m²**

FOTO LINKS

Het AFAS-restaurant biedt ruimte aan 600 gasten. Georganiseerd tot in het kleinste detail, oogt het toch informeel, alsof je aan een levendig stadsplein eet.

FOTO BOVEN

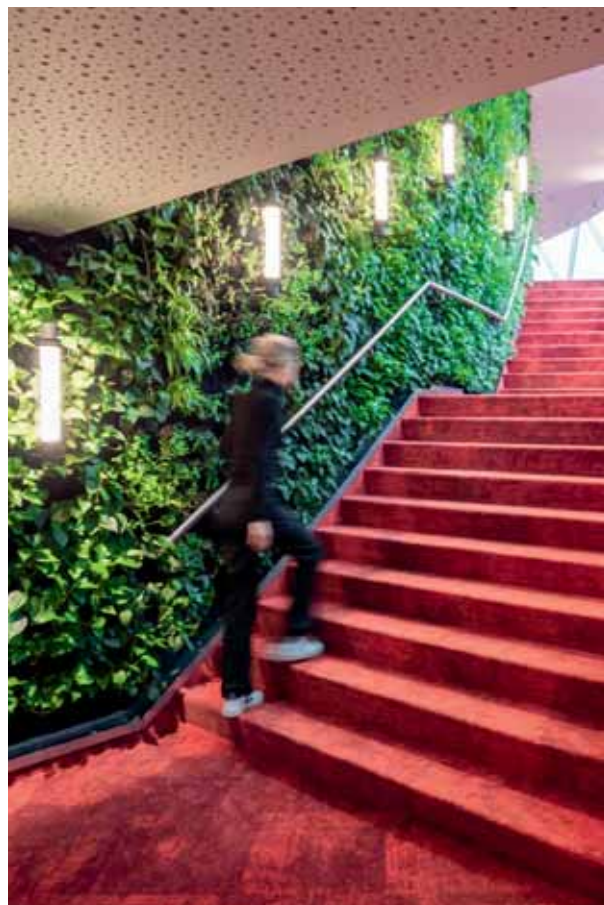
Voor iedere trap van het ronde, magistrale hoofdtrappenhuis van AFAS moest een betonbekisting op maat worden gemaakt.

FOTO RECHTS

Theaterfoyer met een deel van de verticale tuin waarmee het dak van de theaterzaal is bekleed.

het bedrijf in Leusden het uitgestrekte terrein van de voormalige Bankgirocentrale tegenover het oude hoofdkantoor. Na jaren brainstormen verrees er een dynamisch, Calatrava-achtig complex met veel glas en staal van 248 meter lang. Het omvat kantoren, opleidingscentra, sportfaciliteiten, een evenementenatrium, een restaurant, tuinen, fontein en een theater met 850 stoelen. Alles state-of-the-art.

Lieke Genten van Claessens Erdmann was één van de interieurarchitecten die aan het project werkten. "Wij leerden AFAS kennen via Dura Vermeer met wie we een theater in Emmen bouwden. AFAS benaderde ons om 'enkele pantry's' te ontwerpen, maar vond onze visie op de opdracht zo interessant dat we uiteindelijk het hele interieur mochten doen. Het was 2018

en veel lag al vast – we sprongen als het ware op een rijdende trein. We schreven eerst een visiedocument waarin we de vele verschillende functies binnen het complex een eigen label gaven zoals ontmoeten, werken, ontspannen en verbinden.”

Familiestamboom

Genten omschrijft AFAS als een eigenzinnig familiebedrijf. Met kernwaarden als familie, vertrouwen en doen. “AFAS beschouwt zijn medewerkers, klanten en cursisten als familieleden en behandelt hen ook zo. Werken is méér dan alleen productie draaien. Ontspanning en verbinding zijn minstens zo belangrijk, zeker voor de jongere generaties. Het nieuwe hoofdkantoor bestaat daarom slechts voor 20 procent uit werkplekken, de rest is voor sport, ontspanning, ontmoeting en inspiratie. Een soort clubhuis voor het nieuwe werken. Wij vertaalden de AFAS-kernwaarden in het interieur. Zo is de hoofdentree geen afstandelijke receptiebalie, maar vormgegeven als een uitnodigend café. Een gastvrouw ontvangt er bezoekers met een drankje. Voor deze ruimte ontwierpen wij een omarmende ‘tree of life’, verwijzend naar een familiestamboom, waaronder bezoekers iets kunnen drinken.”

FOTO LINKS

De uitnodigende hoofdentree met de omarmende, op maat gemaakte ‘tree of life’. Deze verwijst naar de AFAS-familiestamboom.

FOTO RECHTSBOVEN

De AFAS-medewerkers werken in open kantoorlandschappen. De in de lamellen opgenomen minuscule ledlampjes vormen een soort sterrenhemel die krachtig genoeg blijkt als algemene verlichting.

FOTO RECHTSMIDDEN

Pantry op een van de vier kantoorverdiepingen.

Steunpilaren

De architect van het Experience Center was Steef van der Veldt, de oudere broer van medeoprichter Ton. Hij was al met pensioen, maar zwichtte voor deze droomopdracht. Vanaf het begin wilde hij het enorme terrein markeren met een reusachtige bol, waarin het AFAS-theater zou komen. Die bolvorm keerde tijdens het ontwerpproces steeds terug en leidde tot de overwegend ronde architectuur. Ronde vormen zouden volgens hem veel meer beleving opleveren. Toen zijn ontwerp klaar was, droeg Van der Veldt het over aan JUST Architects die het technisch verder uitwerkten.

Het Experience Center bestaat uit twee kantoorstorens die via een atrium toegang geven tot een restaurant met daarachter een theater. Grijswitte banden in de gevel en een constructie van witte buizen binden de diverse onderdelen samen. De hoektorens van het kantoorgebouw verbeelden de oprichters Piet Mars en Ton van der Veldt: als steunpilaren markeren zij de hoofdingang. Er zijn 500 werkplekken, diverse vergaderruimtes, directiekamers en boardrooms, en er is zelfs een gebedsruimte. Genten: “De kantoren op de vier verdiepingen zijn opgezet als open landschappen. Om een menselijke schaal te bereiken

FOTO BOVEN
Garderobekasten zijn weggewerkt in een op maat gemaakte wand die subtiel bekleed is met akoestisch materiaal.

FOTO ONDER
Een van de AFAS-boardrooms. Door subtiel variaties in kleurgebruik, meubels en materialen kreeg iedere kantoorverdieping een andere sfeer.

gebruikten wij zachte materialen, warme kleuren en vloeiende lijnen. De twee 'steunpilaren' gaven we extra accent door ze met hout te bekleden. Iedere afdeling heeft zijn eigen 'huiskamer' met speeltafels om te ontspannen. Door subtiel variaties in kleurgebruik, type speeltafels en de meubels gaven we iedere verdieping een andere sfeer."

Sterrenhemel

Voor maximaal daglicht en uitzicht staan de bureaus zoveel mogelijk bij de ramen. Ze kunnen zowel zittend als staand worden gebruikt. De vilten lamellenplafonds binden de verschillende ruimtes samen, net als de vloerbedekking die overal 'doorloopt'. De ronde architectuur maakte het plaatsen van de lamellen lastig, maar door ze haaks op de gevels te monteren, accentueren de waaivormige plafonds de architectuur. De in de lamellen opgenomen minuscule ledlampjes vormen een soort sterrenhemel die krachtig genoeg blijkt als algemene verlichting.

Op de eerste verdieping liggen verder de bibliotheek, het 'Quality Lab' – waar nieuwe software proefondervindelijk wordt verbeterd – en het futuristisch ogende 'Cyber Operation Center'. De bibliotheek is de enige ruimte met papier in het verder papierloze gebouw. Verspreid over alle verdiepingen zorgen de foto's van Jan Banning voor relativering. Ze zijn afkomstig uit zijn collectie Bureaucraties die AFAS heeft aangekocht. Banning fotografeerde wereldwijd kantoren barstensvol papier, waar de AFAS-software een uitkomst zou zijn.

Bewegende dansvloer

Via de eerste verdieping bereiken de klanten van AFAS twee ovaalvormige opleidings- en demonstratievleugels waar zij leren omgaan met de software. Zij kijken iets naar buiten

en zweven op kolommen. Zo laten zij ruimte aan het tussenliggende evenementenatrium, waar presentaties en beurzen plaatsvinden. Dit glazen atrium heeft een stijlvolle, lange bar en twee enorme panorama-schermen. Het glazen dak kan worden verduisterd met metershoge, op maat gemaakte theatergordijnen. Iedere vrijdag is er happy hour, maar de ruimte is ook te huur voor externen. Een hightech dansvloer wekt tijdens het dansen energie op en projecteert die op de beeldschermen. Het atrium geeft toegang tot het luxueuze restaurant met plaats voor ruim 600 mensen. Niet alleen de medewerkers, ook de theaterbezoekers van buiten kunnen hier eten. Het enorme restaurant is tot in het kleinste details georganiseerd, maar oogt informeel alsof je aan een levendig stadsplein eet. Midden in de ruimte staat een vleugel op een podium die huispianist Jan Wayne regelmatig komt bespelen. Een reusachtige, uitwaaiende stalen boom versterkt het plein-gevoel en symboliseert opnieuw een familiestamboom. Genten: “Het opengewerkte staal veroorzaakt, samen met de ingebouwde ledlampjes, een reflectie van zonlicht dat door bladeren wordt gefilterd.”

Stukdenken

AFAS spaarde kosten noch moeite om het complex toekomstbestendig te maken. De ronde architectuur zorgde daarbij voor een uitdaging. Zo moest er voor iedere trap van het theater-

hoofdtrappenhuis een betonbekisting op maat worden gemaakt, maar het resultaat is magistraal. Door het hele pand ligt glasvezel voor snel internet. Dat daarvoor speciale routers moesten worden ontwikkeld, nam het bedrijf op de koop toe. Genten: “Dingen worden bij AFAS nooit vooraf ‘stukgedacht’ maar onderweg opgelost. Er zijn verschillende mockups gemaakt om te zien of iets werkte zoals bedacht. Bijvoorbeeld van de family tree, de theaterkoepels en de trappen. Het illustreert de gedrevenheid van AFAS.” Die blijkt ook uit het streven om het complex energieneutraal te maken. Onder meer door de toepassing van flinterdunne zonnepanelen, warmte-koudeopslag, zonwerend driedubbelglas, klimaatplafonds, luchtverversing door ionisatie en uitsluitend ledverlichting, zelfs in de theater-

FOTO LINKSBOVEN

Het glazen evenementenatrium kan worden verduisterd met metershoge, op maat gemaakte theatergordijnen.

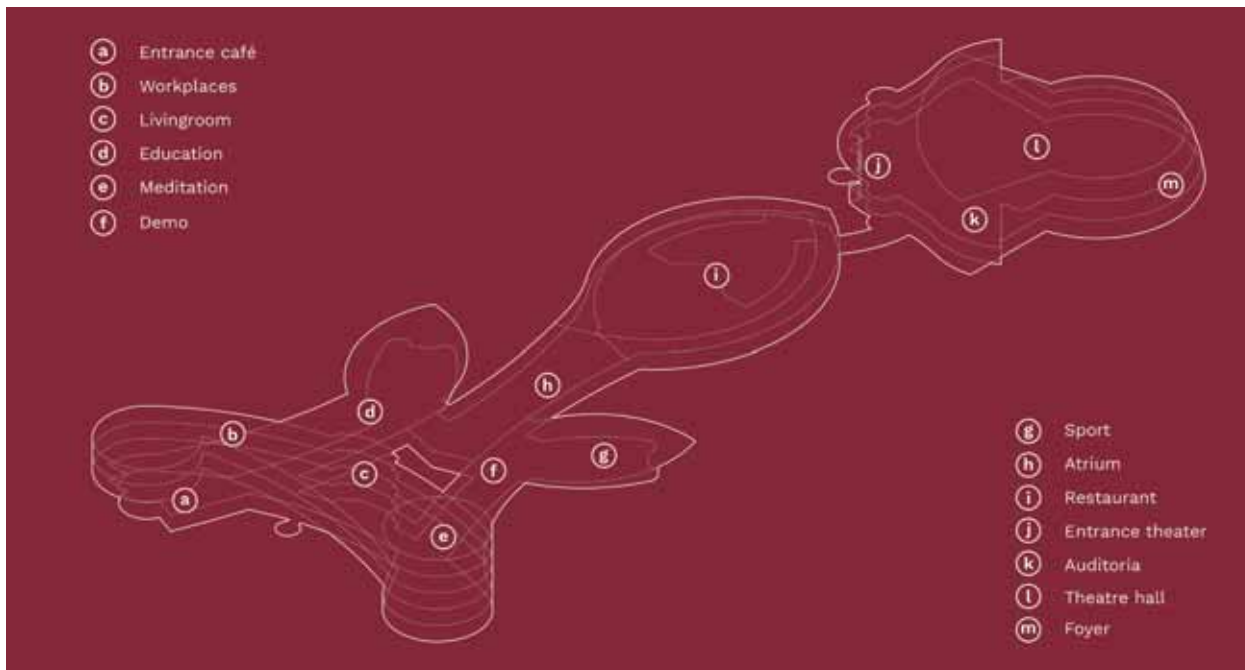
FOTO RECHTSBOVEN

Een reusachtige boom versterkt het pleingevoel en symboliseert de AFAS-familiestamboom. Het opengewerkte staal en de ingebouwde ledlampjes suggereren een effect van gefilterd zonlicht.

FOTO ONDER

Het AFAS-theater bestaat uit een dubbele glazen koepel. De ‘schil’ ertussen biedt ruimte aan feestelijk aangeklede foyers.

BOVEN
Isometrie van het gebouw.

FOTO LINKSONDER
Foyer met individuele garderobe-lockers die met een persoonlijke QRcode kunnen worden bediend.
 (Foto: Hans Morren)

FOTO RECHTSONDER
Zicht vanuit het theater op het complete AFAS-complex. Achterin is één van de kantoorstorens zichtbaar.
 (Foto: Hans Morren)

spots. De sporthal bevat een glazen vloer, waarin de belijning voor diverse balspellen via een app kan worden gevarieerd.

Silicon Valley

Een laatste hoogtepunt in het AFAS Center vormt het theater. Overdag biedt het een podium voor bedrijfspresentaties en seminars, 's avonds zijn er voor iedereen toegankelijke musicals en concerten. Het theater bestaat uit een glazen koepel met een tweede koepel eronder die de theaterzaal bevat. De 'schil' ertussen biedt ruimte aan feestelijk aangeklede foyers, waar ook de historiserende fotokunstwerken van Julius Rooymans hangen. Rooymans laat zich inspireren door oude Hollandse meesters en vereeuwigde onder meer de opdrachtgevers in

een muurvullend tafereel. In de theatertoren achter de koepels liggen het podium en de artiestenkamers. De binnenkoepel is bekleed met een verticale tuin van duizenden planten. Het geplooide glazen gordijn bij de entree verwijst naar de functie van het gebouw.

Het bijzondere AFAS Experience Center is in een recordtempo gebouwd. Het beantwoordt aan de basisbehoeften van de medewerkers en werkt als een magneet voor nieuw talent. Een Silicon Valley in Leusden dat klaar is voor de komende 25 jaar.

www.c-e.design/nl/nl
www.justarchitects.eu
www.afasexperiencecenter.nl

